

**Základní škola J. V. Sládka Zbiroh,
příspěvková organizace**

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

pro školní rok

2023/2024

Obsah

ÚVOD	- 2 -
CHARAKTERISTIKA NAŠÍ ŠKOLY	- 3 -
MONITORING	- 6 -
1. SPECIFICKÁ PREVENCE.....	- 7 -
2. NESPECIFICKÁ PREVENCE	- 7 -
STANOVENÍ CÍLŮ	- 9 -
1. PREVENCE ŠIKANY A EXTRÉMNÍCH PROJEVŮ AGRESE	- 9 -
2. PREVENCE SEXUÁLNÍHO RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ.....	- 10 -
3. PREVENCE ZÁVISLOSTNÍHO CHOVÁNÍ	- 11 -
4. PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ	- 12 -
5. PREVENCE ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI	- 12 -
ANALÝZA STAVU ŠKOLY NA ZAČÁTKU ŠKOLNÍHO ROKU	- 13 -
1. VNITŘNÍ ZDROJE NAŠÍ ŠKOLY	- 13 -
2. VNĚJŠÍ ZDROJE NAŠÍ ŠKOLY	- 13 -
KONKRÉTNÍ PREVENTIVNÍ ČINNOSTI NAŠÍ ŠKOLY V OBLASTECH RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ	- 15 -
1. PREVENCE ŠIKANY A EXTRÉMNÍCH PROJEVŮ AGRESE	- 15 -
2. PREVENCE SEXUÁLNÍHO RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ.....	- 18 -
3. PREVENCE ZÁVISLOSTNÍHO CHOVÁNÍ	- 20 -
4. PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ	- 23 -
5. PREVENCE ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI	- 25 -
EVALUACE	- 26 -
ZÁVĚR	- 27 -
ZDROJE A LITERATURA	- 28 -
WEBOVÉ STRÁNKY	- 29 -
PŘÍLOHY	- 30 -

Úvod

Tento dokument je zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jeho sociálně komunikativních dovedností. Byl tvořen za podpory celého pedagogického sboru naší školy a spoléhá na vlastní aktivitu žáků a spolupráci rodičů žáků školy. Náš preventivní program školy je zpracovaný na jeden školní rok školním metodikem prevence (Mgr. Kristýna Vainerová), je schválený ředitelem školy (Mgr. Markéta Soukupová), podléhá České školní inspekci, je průběžně vyhodnocován (viz kapitola Evaluace) i aktualizován během celého školního roku a jeho písemné vyhodnocení jeho realizace za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti ZŠ J. V. Sládka Zbiroh, příspěvková organizace. Preventivní program školy je určen pedagogům naší ZŠ J. V. Sládka Zbiroh i rodičům a zákonným zástupcům žáků naší školy i pro širší veřejnost, která se o činnost naší školy zajímá. Je dostupný na stránkách naší školy, v ředitelně a u školního metodika prevence.

Charakteristika naší školy

Jsme městská škola úplná, v centru města (přibližně 2700 obyvatel), škola patří do spádové oblasti (celkem 560 žáků), dojíždějící 30,5 % (Plískov, Lhota pod Radčem, Sirá, Týček, Líšná, Cekov, Kařez, Kařízek, Drahoňův Újezd, Ostrovec, Mýto, Terešov, Přisednice, Bílá Skála, Mlečice, Podmokly, Třebnuška).

Jsme škola s právní subjektivitou. V letošním roce v 1. až 9. ročníku pracujeme podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Škola J. V. Sládka, který byl vydán dne 31. 8. 2007, je platný od 1. 9. 2007, upravený k 1. 9. 2022 dle úpravy RVP ZV revize informatiky. Ve školním roce 2023/2024 navštěvuje I. stupeň 200 žáků (102 chlapců a 98 dívek), II. stupeň navštěvuje 187 žáků (97 chlapců a 90 dívek), celkově navštěvuje naši školu 387 žáků. Ve škole je důsledně pracováno s integrovanými žáky podle doporučení PPP Rokycany. K 1. 9. 2023 je celkem integrováno 22 žáků.

Máme 18 tříd – 10 na I. stupni a 8 na II. stupni. Máme 2 třídy v ročníku, průměrná naplněnost 21 žáků na třídu. Náš učitelský sbor má 28 členů, máme 7 asistentek pedagoga. Jsme ženský kolektiv, máme čtyři učitele. Máme tři třídy školní družiny, kam chodí žáci I. stupně.

Naše ZŠ Zbiroh má 2 budovy, spojující vestibul a školní jídelnu.

V okolí školy jsou 2 hřiště – volejbalové a fotbalové, běžecká dráha a doskočiště. Již devátým rokem mohou děti používat nový povrch na venkovním hřišti, což přispělo ke snížení úrazů při sportovních hrách. Máme venkovní učebnu a relaxační koutek, bylinkovou spirálu a další nabídky v rámci ekologického vzdělávání, protože jsme již 13. rokem EKOŠKOLA. V roce 2022 jsme tento mezinárodní titul opět úspěšně obhájili. V naší škole je přítomna ZUŠ, která má hudební, taneční i výtvarné obory. Působí zde jazykové kroužky a sportovní kroužky, keramický kroužek. Materiální zajištění je rok od roku novější a modernější, na 2. stupni byly již před lety vyměněny tabule na klasickou křídou tabulemi kombinovanými, kde se může používat jak křída, tak fix a přidány byly také projektory či dotykové displeje. Také bylo vyměněno osvětlení tříd za úsporné zářivky, třídy se kompletně vymalovaly a jsou světlé a pěkné. Průběžně dochází k vymalování chodeb pestřejšími barvami. Došlo také k modernizaci podlahových krytin a modernizaci toalet. Od roku 2016 žáci 5. - 9. tříd mají nové barevné uzamykatelné skříňky, kam si vše mohou uschovat, zamknout. Docházelo ke krádežím, které se, bohužel nedaly ohlídat, a tak v tomto směru došlo ke zlepšení. Také prostor, kde jsou teď tyto skříňky, je více „obnažený“, prostorný a přehledný. Žáci jsou tak dobře vidět dohledem u šaten a můžeme více hlídat chování jednotlivých žáků k sobě navzájem. Šatna mimochodem bylo jedno z rizikových prostorů pro šíření šikany a nevhodného chování žáků k sobě. V roce 2016 došlo k modernizaci a výměně toalet na I. stupni a u tělocvičen. Máme zavedené elektronické žákovské knížky, které plně nahradily papírové (ty budou na sdělení rodičům a omluvenky). Tento školní rok jsme zavedli také elektronické třídní knihy.

V naší škole chyběla „družina“ II. stupně. Děti o volné hodině mezi dopoledním a odpoledním vyučováním neměly kam jít. Ze šaten byly vyháněny ven, aby se provětraly, ale venku bylo třeba nepříznivé počasí a děti ven nešly a nudily se. Bylo zde velké riziko úrazů, požívání tabákových výrobků v okolí školy. Trochu tomu odlehčila „čítárna“ u schodů, které vedou do školní jídelny a 7 křesílek u šaten 2. stupně a relaxační polstáře. Žáci zde sedí a povídají si, jsou na mobilní síti.... Žáci tuto čítárnu i křesílka u šaten využívají neustále, hrají si zde hodně na mobilních telefonech, ale to již patří k tempu doby, které je stále rychlejší a rychlejší. Je dobře, že si mají kam žáci sednout a být spolu, určitě to vede k příjemnějšímu klimatu školy, a o to nám jde především. Po celé škole je od předloňského roku všude dostupná Wi-Fi.

V prosinci 2013 byla otevřena knihovna s PC. Je otevřena každý den okolo oběda, na starosti ji v letošním školním roce má Bc. Václav Švarc a Mgr. Alice Horáková.

Vedení školy a další důležité kontakty:

○ Ředitelka školy (ŘŠ):

Mgr. Markéta Soukupová, 604 987 495, soukupova@zszbiroh.cz

- Zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování. Spoluvytváří MPP.
- Řeší aktuální problémy týkající se rizikového chování.
- Vytváří podmínky pro realizaci prevence rizikového chování, zodpovídá za soustavné vzdělávání pracovníků školy v oblasti prevence, zajišťuje spolupráci s rodiči, popřípadě zákonnými zástupci v oblasti prevence, sleduje efektivitu jednotlivých preventivních aktivit

○ Zástupce ředitele školy (ZŘŠ):

Mgr. Květuše Horáková, 739 039 903, horakovak@zszbiroh.cz

- Má stejné kompetence jako ředitel školy.

○ Výchovný poradce:

Mgr. Ing. Andrea Tlaskalová, 728 284 484, tlaskalovaa@zszbiroh.cz

- Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření prvního stupně, pomoc při sestavování plánu pedagogické podpory a vedení.
- Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření druhého až pátého stupně, pomoc při sestavování individuálního vzdělávacího plánu a vedení.
- Individuální případová práce se žáky v osobních problémech, konzultace a vedení
- Prevence školního neúspěchu žáků.
- Konzultace se zákonnými zástupci při vzdělávacích problémech dětí.
- Podpora tolerantního a multikulturního prostředí ve škole.
- Koordinace práce asistentů pedagoga na škole.
- Účast na komisích případových setkání zaměřených na nadané žáky nebo žáky ohrožené školním neúspěchem, vzdělávací problémy.
- Vede dokumentaci integrovaných žáků a vyučuje integrované žáky 1x týdně v kroužku SPP (Speciálně pedagogická péče) na I. i II. stupni.

Mgr. Monika Mudrová, 605 805 872, mudrovamo@zszbiroh.cz

- Poskytuje kariérové poradenství a pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků.
 - Administrace, zpracování analýza preferencí v rámci volby povolání žáků.
 - Konzultace se žáky i zákonnými zástupci při volbě povolání.
 - Zajišťování návštěv žáků školy na informačních akcích k výběru povolání, prezentace SŠ a SOU na půdě školy – nábor.
 - Spolupráce s Úřadem práce v souvislosti s výběrem povolání.
 - Účast na komisích případových setkání zaměřených na výchovné a kázeňské problémy.
 - Koordinuje spolu se ŠMP aktivity školy v oblasti prevence rizikového chování. Zajišťuje výchovné složky činnosti školy.
 - Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, komunikaci s druhými..., navrhuje opatření.
 - VP vede konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o možnostech odborné péče i rozmístění žáků do středních škol, gymnázií a učilišť.
 - Zajišťuje spolupráci s PPP Rokycany,
- Školní metodik prevence (ŠMP):

Mgr. Kristýna Vainerová, 703 474 181, vainerova@zszbiroh.cz

- Spoluvytváří PPŠ, podílí se na jeho realizaci.
 - Komunikuje s ostatními pedagogy v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k nápravě.
 - Spolupracuje s dalšími odborníky či institucemi při zajišťování akcí přímo ve škole, doporučuje vhodné programy, besedy, přednášky, či jiné aktivity pro pedagogy.
 - Vede poradenství pro žáky, rodiče i učitele
 - Je zodpovědný za realizaci a vytvoření PPŠ. Zajišťuje hodnocení procesů a výsledků PPŠ.
 - Podílí se na opatřeních při výskytu rizikového chování.
- Speciální pedagogové:

Mgr. Hana Marková, 605 572 499, markova.hana169@seznam.cz

Marek Černý, 731 178 159, dduplzen@dduplzen.cz

Marek Černý i Hana Marková pracují ve Středisku výchovné péče Plzeň. Je možno se individuálně telefonicky k paní Markové objednat, případně informovat metodika prevence a ten návštěvu domluví v Plzni nebo v Rokycanech.

Monitoring

Na naší škole jsou aktuální z hlediska rizikového chování tyto oblasti : kyberšikana, šikana, návykové látky , rizikové sexuální chování a rizikové chování v dopravě.

Krize na Ukrajině z února 2022 se promítla i do chodu na naší škole, přibylo nám 14 žáků z Ukrajiny, proto jsme se shodli na tom, že téma šikany a kyberšikany budeme neustále probírat na třídnických hodinách, v hodinách informatiky, občanské výchově i výchově ke zdraví.

V září 2023 proběhl adaptační kurz v Třímancech – viz evaluace u preventisty školy. Myslím, že se povedl a utužil vztahy mezi dětmi, což byl jeho hlavní cíl i náplň.

I nadále bychom se chtěli věnovat tématu rizikové sexuální chování mladistvých, které máme rozpracované již 12. rokem. Jezdí k nám z Národní iniciativy pro život zkušená lektorka Bc. Jitka Kultová a seznamuje žáky 9. ročníků s průběhem těhotenství, porodem, vypráví jim o nechtěném těhotenství o riziku interrupce a dalších možnostech řešení nechtěného těhotenství jako je adopce, odložení miminka do baby boxu... Vede žáky velmi hezkou cestou, která je ale zároveň nenásilná, k uvědomění si zázraku zplodění i života a vede tak děti k zodpovědnému sexuálnímu chování. Pro žáky 6. ročníku nabízí NIŽ besedu na téma Dobrodružství dospívání, které se naši žáci také opakovaně účastní.

Od roku 2015/16 jsme se rozhodli zařadit další program od NIŽ – besedu pro 3. ročník – Moje cesta na svět, kterou vede odborně Mgr. Jana Řezníčková. Program citlivě otevírá komunikaci o vzniku našeho života, prenatálním vývoji a narození. Myslím si, že je lepší se o tomto tématu dozvědět něco více touto cestou od školeného pracovníka, než od starších sourozenců či spolužáků, eventuálně na internetu. Beseda měla kladný ohlas u dětí i učitelů, kteří ji byli přítomni.

NIŽ programy nejen přejmenovala, ale i rozšířila:

- Pro 3. a 4. třídy 2hodinový program Moje cesta na svět,
- pro 5. a 6. třídy 2hodinový program Dobrodružství dospívání,
- pro 9. třídy 4 hodinový (2+2) program Nečekané těhotenství

Všechny 3 programy bychom s dětmi chtěli opět zrealizovat.

Na 1. stupni již 7. rokem funguje „Třída plná pohody“. Jedná se o preventivní program, který si vedou samy třídní učitelky, které k tomuto tématu byly vyškoleny v PPP Rokycany. Program probíhá od 1. do 5. třídy.

Dále bychom opět chtěli pozvat paní doktorku MUDr. Lenku Luhanovou (z Centra lékařské prevence Plzeň), aby měla opět své besedy na téma závislostního chování a zdravý životní styl a mezilidské vztahy. Letos bychom chtěli pro žáky objednat besedy na téma Zásady efektivní komunikace (pro 7. a 8. ročník) – asertivní chování, zásady efektivní komunikace a řešení konfliktů, společenské vystupování a vyjadřování. Tyto besedy jsme zvolili, protože se nám zdají právě otázky komunikace mezi žáky a žáky a učiteli, etická výchova... čím dál aktuálnější.

Díky spolupráci s PČR plánujeme pro žáky besedy, při kterých je policisté poučí o závadnosti požívání tabákových výrobků, alkoholu a návykových látek. Témata jsou samozřejmě součástí třídnických hodin,

hodin přírodovědy, výchovy ke zdraví, občanské výchovy, přírodopisu a chemie, ale přesto si myslíme, že z úst přímo příslušníka Policie ČR to vše vyznívá mnohem intenzivněji. Termíny pro besedy jsou v jednání.

Velmi důležitou prevencí jsou samozřejmě třídnické hodiny, všechny výlety, společné akce (Adaptační kurz, Lyžařský výcvik apod.), program Třída plná pohody na I. stupni, aby se opět obnovily zdravé vztahy mezi žáky a zavládl ve třídách klid, pohoda a správná atmosféra.

Ve školním roce 2015/2016 jsme vytvořili krizový plán školy, který je k dispozici všem pedagogům ve sborovně školy a je také k nahlédnutí u ŠMP a ve vestibulu školy. Slouží jako „manuál“ pro krizovou situaci, která může ve škole nastat (alkohol, drogy, násilí, agrese apod.). Obsahuje také důležitá telefonní čísla a adresy, kontakty na odborníky. Již jsme ho nejednou použili a zdá se nám opravdu v krizové situaci, kdy času je málo a nervy „pracují“ praktický a užitečný. Také nám vypracovaný Krizový plán poskytla Mgr. Věra Huzinec Číková – vedoucí PPP Rokycany a okresní metodička prevence Mgr. Hana Dadučová.

1. Specifická prevence

Prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- šikana a extrémní projevy agrese
- sexuální rizikové chování
- závislostní chování
- rizikové chování v dopravě
- prevence školní neúspěšnosti

2. Nespecifická prevence

Školní kroužky:

- *Sportovní kroužky*: florbal, míčové hry, pohybové hry, atletika, taneční kroužek
- *Klub mladých debružárů*: pod odborným vedením se žáci dovídají zajímavé novinky, pokusy a poznatky ze světa vědy a techniky – fyziky, chemie, přírodních i technických věd, chodí na různé přednášky, výstavy, do hvězdáren, laboratoří...
- *Chovatelský kroužek*: žáci si prakticky i teoreticky ověří praktiky chování jednotlivých zvířat, ať již domácích, či exotických – ve škole je malá chovatelská stanice
- *Kroužek AJ pro 1. třídu*
- *Myslivecký kroužek*
- *Říkáme si (logopedická prevence)*

- *Legologie*
- *Správný kuchtík*

Další školní akce:

- *Den důstojné práce*
- *Den laskavosti*
- *Den Země*
- *Den včel*
- *Ekošou*
- *Příprava na přijímací zkoušky z M, ČJ*
- *Třídnické hodiny*
- *Další aktivity jsou součástí plánu aktivit pro školní rok 2023/2024*

Mimoškolní aktivity:

- *Sportovní vyžití: stolní tenis, volejbal, SOKOL, fotbal*
- *Soptíci – dobrovolní hasiči*
- *Skaut*
- *Rybářský kroužek*
- *Kroužky ZUŠ*

Stanovení cílů

1. Prevence šikany a extrémních projevů agrese

Cíle:

- předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám
- snížit projevy xenofobie, rasismu a antisemitismu
- upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života
- vyvracet předsudky a pěstovat úctu k životu (stáří x mládí ...)
- podporovat v žácích jejich přirozenou zvědavost a potřebu poznávat nové
- účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT

Ukazatele úspěchu:

- žáci samostatně myslí a rozhodují se, otevřeně říkají svůj názor, jsou tolerantní
- žáci mají zájem o potřebu pospolitosti třídy (společenské akce, výlety apod....)
- na půdě školy panuje důvěrná a bezpečná atmosféra
- žáci se zajímají o multikulturní společnost a postoje (rasismus, xenofobie...)
- žáci mají zájem o různá náboženství a kultury
- žáci jeví zájem o návštěvy odborníků z jiných subjektů

2. Prevence sexuálního rizikového chování

Cíle:

- předcházet rizikovému sexuálnímu chování – promiskuitě, nebezpečím nechráněného styku, nemocem...
- předcházet rizikům předčasného sexuálního života – právní odpovědnost, citová nevyzrálost, antikoncepce, potraty
- zvýšit informovanost o důležitosti obecně uznávaných hodnot – rodina, mateřství, láska...
- předcházet rizikům souvisejících s tělesnými a psychickými změnami – porozumění a péče o své tělo
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání, týrání a zanedbávání – pedofilie, sexuální vydírání, pornografie, znásilnění, ...
- předkládat témata sexuální výchovy jako přirozenou věc – pohlavní styk, odlišnosti obou pohlaví, homosexualita, úchylky
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům (první vztahy – lásky, růst a změny sekundárních pohlavních znaků atd.)

Ukazatele úspěchu:

- žáci se snaží porozumět svým citům, tělesným změnám, nestydí se o nich mluvit
- žáci dokážou říci NE a umějí ho i přijmout – asertivní chování
- žáci dokážou rozlišit pozitiva a negativa sexuálního jednání (fyzická i psychická stránka)
- žáci dávají přednost dlouhodobým vztahům postavených na lásce, partnerství a přátelství
- žáci mají kladný postoj k obecně uznávaným hodnotám – rodina, mateřství
- žáci se orientují v problematice sexuální výchovy, vědí, na koho se obrátit s potížemi
- žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřeby diskutovat o problematice s učiteli

3. Prevence závislostního chování

Cíle:

- zvýšit informovanost o škodlivosti užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
- předcházet závislosti na návykových látkách a zdravotním problémům způsobených v důsledku konzumace drog
- oddálit první kontakt s návykovými látkami
- aktivizovat žáky k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem

Ukazatele úspěchu:

- žáci mají reálný obraz “ světa drog“ – znají negativa i pozitiva
- žáci vyhledávají pravidelné zájmy a činnosti mimo školu (kroužky, sport...)
- škola za spoluúčasti žáků pořádá zábavné akce, výlety, exkurze, mimoškolní aktivity
- žáci mají zájem o návštěvy odborníků, mají potřebu diskutovat o problematice s učiteli
- žáci jsou dobře informováni a vědí, na koho se v případě potíží obrátit

4. Prevence rizikového chování v dopravě

Cíle:

- snížení dopravní úrazovosti

Ukazatele úspěchu:

- žáci znají a umí vysvětlit význam dopravních značek
- žáci umí poskytnout první pomoc nebo alespoň umí přivolat záchrannou službu k úrazu, umí popsat naléhavost situace, znají telefonní čísla tísňového volání
- žáci znají řešení reálných dopravních situací
- žáci znají povinnosti i práva chodců

5. Prevence školní neúspěšnosti

Cíle:

- snížení školní neúspěšnosti

Ukazatele úspěchu:

- žáci mají prokazatelné zlepšení prospěchu, žák pravidelně dochází na doučování, konzultuje práci s učitelem daného předmětu
- žáci mají snížený počet zameškaných hodin (ev. úplné zmizení neomluvených hodin), žák má v pořádku omluvenky, rodič ví o absenci dítěte a ihned sdělí nepřítomnost dítěte telefonickou omluvou (SMS) TU, ŘŠ, ZŘŠ
- rodiče pravidelně dochází na domluvené konzultace s TU, VP, ŠMP, na případová setkání a spolupracují (viz zápisy u ŠMP, VP, v sešitě případových setkání)
- je patrná spolupráce mezi školou, rodinou a žákem

Analýza stavu školy na začátku školního roku

1. Vnitřní zdroje naší školy

Na škole funguje a je přísně kontrolována Schránka důvěry (1x týdně), za kterou plně odpovídá ŠMP. Výchovný poradce i školní metodik prevence mají své konzultační hodiny (dle domluvy), mají spolu Školní poradenské pracoviště. Je možnost objednat se ke speciálnímu pedagogovi či etopedovi přes metodika prevence – do SVP Plzeň nebo do Rokycan. Všichni třídní učitelé mají nejméně jedenkrát za měsíc Třídnické hodiny. Celý učitelský sbor byl proškolen lektorem, jak vést Třídnické hodiny, kde si každý pedagog jistě našel další dobré rady a nápady na vedení těchto důležitých hodin se žáky. Na naší škole je mnoho informačních nástěnek, které upozorňují na rizikové chování. Například nástěnka PREVENCE je umístěna na II. stupni a pravidelně obměňována. Věnuje se závislostem, poruchám příjmu potravy, sexuálně-rizikovému chování a agresivnímu chování, nebezpečí sociálních sítí, kyberšikaně. Jsou zde důležitá telefonní čísla, kontakty, základní definice a charakteristiky jednotlivých forem rizikového chování. Již 11. rokem existuje v naší vstupní hale Informační kanál ŠIK. Důležité zprávy vyvěšujeme na webové stránky školy, nástěnku školy a žáky informujeme prostřednictvím rozhlasu.

Naše škola je od července 2017 zapojena do projektu „Nenech to být“ (NNTB). Jedná se o internetový systém a mobilní aplikace bojující proti šikaně a vylučování z kolektivu na školách po celé ČR. S podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy přinášíme efektivní způsob odhalování těchto problémů ještě v jejich zárodku. To vše za spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou Brno a Linkou bezpečí, která aktuálně řeší veškerou administraci, schvalování škol, technickou podporu a obecnou komunikaci.

2. Vnější zdroje naší školy

(kontakty – viz přílohy)

- **Pedagogicko-psychologická poradna Rokycany**
 - spolupracuje se školním metodikem prevence – poradenská služba, dále pracuje s dětmi poruchami učení i chování
- **Protidrogový koordinátor a manažer prevence kriminality**
 - spolupracuje se ŠMP při výskytu závažnějších projevů rizikového chování
- **Policie ČR**
 - besedy, přednášky, spolupráce s ŘŠ a ŠMP při výskytu závažnějších forem rizikového chování – drogy, šikana, záškoláctví
- **Středisko výchovné péče Plzeň**
 - spolupracuje se školou při výchovných problémech jednotlivých žáků – šikana, záškoláctví, agrese
 - speciální pedagog, etoped – Mgr. Hana Marková (poradenská odborná činnost)
- **Dětský pediatr**
 - poradenská činnost

- spolupracuje se školou v případě výskytu rizikového chování – poruchy příjmu potravy, záškoláctví, sebepoškozování apod.
- **OSPOD**
 - spolupracuje se školou v případě výskytu nežádoucích projevů jako je šikana, narušení práv dítěte, domácí násilí, zneužívání dětí, zanedbání péče, záškoláctví apod.
- **Webové stránky MŠMT**
 - poradenská služba v oblasti rizikového chování
- **Webové stránky Primární prevence**
 - poradenská služba, nabídka aktivit
- Volnočasové aktivity v regionu – viz přílohy

Konkrétní preventivní činnosti naší školy v oblastech rizikového chování

1. Prevence šikany a extrémních projevů agrese

Žáci – 1. stupeň ZŠ (1. – 5. ročník)

Cíle prvouky na daný školní rok, aby byl naplněn PPŠ:

- utvoření prvotního uceleného obrazu světa, poznávání sebe i nejbližšího okolí, vnímání lidí a vztahů mezi nimi, vnímání základních vztahů ve společnosti
- porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, seznámení se se základními právy a povinnostmi
- poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti

Témata prvouky:

- osobní bezpečí
- základy zásady mezilidské komunikace, vztahy v dětském kolektivu
- každý člověk je jiný – respektování ostatních
- základní hygienické návyky, využití volného času
- rodina jako bezpečné místo
- práce ve skupinách – spolupráce, komunikace, kamarádství

Cíle přírodovědy na daný školní rok, aby byl naplněn PPŠ:

- utvoření prvotního uceleného obrazu světa, poznávání sebe i nejbližšího okolí, vnímání lidí a vztahů mezi nimi, vnímání základních vztahů ve společnosti
- porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, seznámení se se základními právy a povinnostmi
- poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti

Témata přírodovědy:

- lidé kolem nás, multikulturní výchova
- vztahy v dětském kolektivu
- domov, důvěra, rodina, vztahy

Žáci – 2. stupeň ZŠ (6. – 9. ročník)

Témata občanské výchovy:

- mezilidské vztahy, osobní bezpečí
- vytyčení pojmů (šikana, rasismus, xenofobie) a charakteristika nebezpečí těchto jevů
- právní odpovědnost, trestní normy
- seznámení s multikulturní společností a postoji

Témata českého jazyku:

- povinná literatura, četba, rozbor článků a psaní slohových cvičení s tematikou rasismu, xenofobie a antisemitismu

Témata výchovy ke zdraví:

- vysvětlení pojmu šikany – její projevy, stadia, formy; dopady šikany na jednotlivce i společnost
- agresivita, šikana, různé formy násilí
- sebevědomí, sebepojetí, rozvoj osobnosti
- důležitost pospolitosti kolektivu, důvěrné a bezpečné atmosféry ve třídě, práci...
- úcta k životu – stáří x mládí
- rasismus, xenofobie a antisemitismus v minulosti i současnosti
- různá náboženství i kultury
- sociální výchova, vztah k různým kulturám, národnostem
- shlédnutí filmu „Mezi stěnami“

Témata dějepisu:

- rasismus, xenofobie a antisemitismus v dějinných souvislostech a jejich dopady
- náboženství, ideologie, sekty a jejich pravdivé vysvětlení - (fašismus, komunismus, náboženské války, terorismus...)

Témata zeměpisu:

- rozličné kultury a náboženství v různých zemích světa

Všeobecná primární prevence

- **Speciální pedagog**
 - Mgr. Hana Marková, Středisko výchovné péče Plzeň – je možno se přes metodika prevence k paní Markové objednat – do SVP Plzeň
- **Informační kanál ŠIK**
 - šoty s tematikou šikana a osobní bezpečí, kyberšikana
- **Třída plná pohody**
 - určeno pro 1.-5. ročník
 - program zaměřený na kamarádké vztahy, komunikaci a stmelení kolektivu třídy, poznání sebe sama i druhých
 - PPP Rokycany – Mgr. Věra Huzinec Číková (vedoucí PPP Rokycany), Mgr. Petra Veselá
- **Třídnické hodiny**
 - určeno pro 1.-9. ročník
 - minimálně 1x měsíčně, vedeno třídním učitelem
- **Nenech to být**
 - projekt
 - děti se mohou anonymně svěřit na webu: <https://www.app.mntb.cz/cs/page/UGFnZToxMzAz>, že je někdo šikanuje, je jim ubližováno, nebo někomu v blízkém okolí; ŠMP následně dostane zprávu, že se „něco“ děje a začne se situace společně řešit
- **Schránka důvěry**
 - ve vestibulu vedle Svačinky visí schránka důvěry, která je pravidelně kontrolována preventistou školy (min. 1x týdně), vše je ihned řešeno s TU třídy, žáka, který se svěří se svým problémem
 - schránky důvěry jsou také v jednotlivých kmenových třídách a třídní učitelé je pravidelně vybírají a kontrolují a vše co nejdříve řeší – buď sami, nebo s ŘŠ, VP, ŠMP, rodiči apod.
- **Adaptační kurz**
 - určený pro 6. ročník, kdy do tříd přichází mnoho žáků ze spádových vesnic, kteří navštěvovali malotřídní školy
 - zlepšení dosavadního klimatu tříd – konaný 17. – 20. 9. 2023 – Třimany – viz Evaluace u preventistky školy.

2. Prevence sexuálního rizikového chování

Žáci – 1. stupeň (1. – 5. ročník)

Cíle prvouky na daný školní rok, aby byl naplněn PPŠ:

- základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích
- poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi

Témata prvouky:

- kamarádství, láska, úlohy jednotlivých členů rodiny
- čistota, osobní hygiena
- naše tělo

Cíle přírodovědy na daný školní rok, aby byl naplněn PPŠ:

- základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích
- poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi

Témata přírodovědy:

- naše tělo
- zdraví a jeho ochrana
- pojem sexuální výchovy
- puberta

Žáci – 2. stupeň (6. – 9. ročník)

Témata občanské výchovy:

- vymezení pojmu promiskuita, její negativní dopady na jednotlivce i společnost
- právní odpovědnost
- hodnoty – láska, přátelství, mateřství

Témata českého jazyka:

- povinná literatura, četba, rozbor článků a psaní slohových cvičení s tematikou sexuální výchovy

Témata výchovy ke zdraví:

- upevnění obecně uznávaných hodnot – láska, mateřství, rodina
- upozornění na rizika – sexuální zneužívání, týrání, zanedbávání, pedofilie, sexuální vydírání, pornografie, znásilnění, sexuální úchytky
- zvláštní typy rodin – homosexualita, neúplné rodiny apod.
- antikoncepce, rizika nechráněného pohlavního styku, potraty, shlédnutí filmu Mamas and Papas od Alice Nelis
- Promítání dokumentárních filmů s tematikou sexuální výchovy (např. film Mezi nimi, Zione)

Témata přírodopisu:

- lidské tělo – biologie člověka, péče o tělo, přirozené vývojové změny, odlišnosti obou pohlaví, pohlavní styk
- sexuální úchytky, pedofilie, homosexualita, antikoncepce, potraty

Všeobecná primární prevence:

- **Preventivní program – Nečekané těhotenství**
 - Národní iniciativa pro život – program **Nečekané těhotenství** – lektorka Bc. Jitka Kultová – 9. ročník – termín je v jednání
- **Preventivní program – Moje cesta na svět**
 - Národní iniciativa pro život – program **Moje cesta na svět** – lektorka Mgr. Jana Řezníčková pro 3. a 4. ročník – termín je v jednání
- **Preventivní program – Moje cesta na svět**
 - Národní iniciativa pro život – program **Nebezpečí dospívání** – 5. ročník – termín je v jednání
- **Schránka důvěry**
- **Informační kanál ŠIK**
 - šoty s tematikou virus HIV/AIDS, bezpečné a rizikové sexuální chování

3. Prevence závislostního chování

Žáci – 1. stupeň ZŠ (1. – 5. ročník)

Cíle prvouky na daný školní rok, aby byl naplněn PPŠ:

- základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích
- poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi

Témata prvouky:

- návykové látky (druhy – alkohol, tabák, léky, co vše je drogou, tolerované, běžné drogy...)
- nebezpečí drog
- závislost (zdravá, nezdravá)
- čistota a osobní hygiena
- naše tělo (důsledky konzumace drog)
- zacházení s léky

Cíle přírodovědy na daný školní rok, aby byl naplněn PPŠ:

- základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích
- poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi

Témata přírodovědy:

- naše tělo (důsledky UNL)
- léky a drogy
- pojem drogové závislosti
- léčivé a návykové látky

Žáci – 2. stupeň ZŠ (6. – 9. ročník)

Témata občanské výchovy:

- sociálně patologické jevy – rizikové formy chování v souvislosti s UNL (pozitiva x rizika)
- drogy ve zdravotnictví, drogy v minulosti
- závislost – léčba, morální postoje...

Témata tělesné výchovy:

- zakázané a podpůrné látky (anabolika, steroidy, hormony, drogy) a jejich vliv na zdraví

Témata českého jazyka:

- povinná literatura, četba, rozbor článků a psaní slohových cvičení s tematikou drogy

Témata výchovy ke zdraví:

- prevence zneužívání návykových látek (právní informace, druhy drog, způsoby užívání x zneužívání, drogový styl života, kam se obrátit s potížemi, webové stránky, pozitiva x rizika...)
- promítání filmů s protidrogovou tematikou – v hodinách rodinné výchovy žáci 9. ročníků zhlédnou několik dokumentárních filmů

Témata přírodopisu:

- lidské tělo – biologie člověka (důsledky UNL)
- drogy ve zdravotnictví
- botanika (přírodní drogy, původ drog – šlechtění, dostupnost)
- druhy drog (houby, rostliny, ...)
- fyziologie (působení drog na oběhový, nervový a dýchací systém)

Témata chemie:

- syntetické drogy – důsledky na metabolismus, chemické mechanismy drog v těle...

Témata zeměpisu:

- původ a výskyt drog
- tradice a kulturní odlišnosti v užívání drog

Všeobecná primární prevence

- **Beseda – Zdravý životní styl**
 - MUDr. Lenka Luhanová
 - témata: pohyb, alkohol, kouření, šikana, závislost na PC, drogy, výživa, obezita, poruchy příjmu potravy
 - žáci pracují i samostatně – obdrží základní informace k vylosovanému tématu (na fóliích), nastudují je a přednesou je ostatním – termín v jednání

- **Spolupráce s Policií ČR**
- **Tvorba informačních nástěnek**
- **Schránka důvěry**
- **Realizace tematických výstupů**
 - protidrogový plakát (6. ročník)
 - komiks na téma protidrogové prevence (7. ročník)
 - úvaha (9. ročník)
- **Informační kanál ŠIK**
 - protidrogové šoty

4. Prevence rizikového chování v dopravě

Žáci – 1. stupeň ZŠ (1. – 5. ročník)

Cíle přírodovědy na daný školní rok, aby byl naplněn PPŠ:

- základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích
- poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti
- upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- dopravní značky
- první pomoc, zdraví

Témata přírodovědy:

- základní dopravní značky
- první pomoc a tísňová volání

Žáci – 2. stupeň ZŠ (6. – 9. ročník)

Témata občanské výchovy:

- zásady 1. pomoci

Témata tělesné výchovy:

- zásady 1. pomoci

Témata českého jazyka:

- povinná literatura, četba, rozbor článků a psaní slohových cvičení s tematikou dopravy a dopravních situací

Témata výchovy ke zdraví:

- právní informace
- dopravní značky, řešení dopravních situací
- zásady první pomoci
- promítání filmů s dopravní tematikou – Záchranný kruh – <http://www.zachranny-kruh.cz/>

Témata přírodopisu:

- biologie člověka – lidské tělo
- zásady 1. pomoci

Témata chemie:

- varovné signály
- první pomoc
- nebezpečné dopravní situace (únik chemických látek – havárie)

Témata matematiky:

- středová, osová souměrnost a dopravní značky
- slovní úlohy s dopravní tematikou

Všeobecná primární prevence

- **Dopravní hřiště**
 - 1.-5. ročník ZŠ
- **Den zdraví**
 - 1.-9. ročník ZŠ

5. Prevence školní neúspěšnosti

Naše škola má vypracovanou „Strategii prevence školní neúspěšnosti“ – viz Přílohy PPŠ

Evaluace

Bude provedena všemi pedagogickými pracovníky, formou slovního hodnocení, formou dotazníků (před jednotlivými programy, besedami, projektovými dny a bezprostředně po nich), přímým pozorováním, diskuzí, rozhovory (průběžně během roku).

ZŠ J. V. SLÁDKA ZBIROZE

Závěr

Preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Jednotlivé části programu budou kontrolovány realizátorem programu a pravidelně vyhodnocovány. Podle výsledků mohou být modifikovány. S výsledky budou seznámeni ostatní pedagogové.

Poznámka: Další protidrogové a preventivní aktivity rizikového chování budou v průběhu realizace programu doplňovány a upravovány podle potřeb. Za vypracování a realizaci PPŠ zodpovídá školní metodik prevence a ředitel školy.

Ve Zbiroze dne 1. 9. 2023

.....

Mgr. Kristýna Vainerová

školní metodik prevence

.....

Mgr. Markéta Soukupová

ředitelka školy

Zdroje a literatura

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže 2012 MŠMT
- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005-2008
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č.j.: 20 006/2007-51, ze 7. listopadu 2007
- Spolupráce s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané Čj.: 25884/2003-24 z 11.10.2003
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení.
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
- Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevence a postih záškoláctví
- Kolář, M. Bolest šikanování. Cesta k zastavení epidemie šikanování ve školách. Portál, Praha 2001
- Miovský, M. Primární prevence rizikového chování ve školství. Sdružení SCAN, Praha 2010
- Manuál pro tvorbu Minimálního preventivního programu, Pražské centrum primární prevence, Praha 2010

Webové stránky

- <http://www.minimalizacesikany.cz/>
- <http://www.sikana.cz/>
- <http://www.varianty.cz/>
- <http://www.e-bezpeci.cz/>
- <http://www.bezpecne-online.cz/>
- <http://www.saferinternet.cz/ke-stazeni->
- <http://www.odrogach.cz>
- <http://www.plbohnice.cz/nespor>
- <http://www.pobavme-se-o-alkoholu.cz>
- <http://www.drogy-info.cz/>
- <http://www.dokurte.cz/>
- <http://www.drogovaporadna.cz/>
- <http://www.drogy.net/>
- <http://www.prevcentrum.cz/>
- <http://www.dropin.cz/>
- <http://www.odospivani.cz>
- <http://www.sexproblemnet.cz>
- <http://planovanirodiny.cz/>
- skoly@nntb.cz
- <https://nntb.cz/s/ynik6>

Přílohy

1. Školní řád
2. Drogy – vymezení opatření při výskytu drog, násilí, šikany ve školách a školských zařízení
3. První pomoc při otravě návykovými látkami a alkoholem
4. Šikana
5. Spolupráce s Policií ČR v rámci rizikového chování
6. Spolupráce s Policií ČR při výskytu drog, násilí a šikany
7. Spolupráce s rodiči
8. Agresivní žák, agresivní rodič
9. Záškoláctví
10. Akce v rámci prevence rizikového chování školní rok 2023/2024
11. Nenech to být – zapojení do projektu
12. Strategie prevence školní neúspěšnosti
13. Návrat dětí do škol v období epidemie
14. Kam se obrátit a kde hledat pomoc